

ДВА РОКИ ВІЙНИ: ЩО БУДЕ ДАЛІ В УКРАЇНІ?

Вісім експертів проливають світло на теперішній стан війни

Член українського підрозділу поліції особливого призначення падає після пострілу з гаубиці Д-30 у бік російських позицій поблизу Кремінної, Україна, 7 липня 2023 року. LIVKOS/AP

Оскільки війна Росії в Україні продовжує тривати, очевидний глухий кут на полі бою приховує вирішальні зрушення. Головний фронт війни станом на сьогодні перейшов у політичну площину, і президент Росії Володимир Путін робить ставку на те, що розбіжності й вагання Заходу принесуть йому перемогу, якої він не зміг досягти на полі бою.

Занепокоєні наслідками для безпеки свого континенту, – в разі якщо Вашингтон відійде від справ і Україна впаде, – європейські уряди упродовж останніх місяців збільшили допомогу Україні. Разом вони надали чи пообіцяли надати Києву більше зброї, ніж Вашингтон, і більш ніж удвічі більше, якщо врахувати економічну допомогу. Це значна зміна порівняно з першими днями війни, але цього недостатньо, щоб переломити ситуацію в Україні.

Коли і як закінчиться ця війна? Кремль чітко дав зрозуміти, що єдиний варіант завершення війни, який він прийме шляхом переговорів, – це капітуляція України, тоді як українці так само чітко дали зрозуміти, що вони продовжуватимуть чинити опір поглинанню московською імперією. Два роки по тому, мир в Європі не на часі.

Щоб пролити світло на ці та інші зміни у війні, видання Foreign Policy запитало вісьмох відомих експертів про те, що буде далі.

Готуючись до довгої війни

Анжела Стент, авторка книги «Світ Путіна. Росія та її лідер очима Заходу»

Оскільки війна Росії в Україні триває вже два роки, нинішня динамічна патова ситуація, схоже, продовжуватиметься й далі. Жодна зі сторін не виграє і не програє. Росіяни отримують нові територіальні здобутки ціною величезних жертв і втраченої техніки. Українці, не досягнувши цілей свого контрнаступу 2023 року, перебувають в обороні і також зазнають значних втрат. Ця війна на виснаження негативно впливає на Україну, де президент Володимир Зеленський нещодавно звільнив свого головнокомандувача генерала Валерія Залужного після того, як розбіжності між ними стали надбанням громадськості.

Обидві країни потребують мобілізації додаткових військ, але до фіктивного переобрання президента Росії Володимира Путіна наступного місяця мобілізації в Росії не буде. Україні, чис населення втричі менше за російське, буде складніше мобілізувати необхідні сили.

Українські військовослужбовці здійснюють медичну евакуацію під час військових навчань у Донецькій області 3 лютого 2024 року. ГЕНЯ САВІЛЮВ/AFP VIA GETTY IMAGES

Проте війна – це не лише війська, але й постійне постачання зброї. Росія купує безпілотники в Ірану і збільшує кількість артилерійських боєприпасів і деяких видів ракет з Північної Кореї. Україна залежить від поставок зброї та фінансової підтримки з боку Європи й США. Нещодавнє схвалення Європейським Союзом фінансової допомоги у розмірі 54 мільярдів доларів дозволить українській державі продовжувати функціонувати, а європейські члени НАТО нададуть додаткову зброю. Проте Сполучені Штати залишаються ключовим фактором: вони є найважливішим постачальником сучасного озброєння, і їхня дисфункціональна внутрішня політика може поставити під загрозу здатність України продовжувати боротьбу з Росією. Якщо Конгрес не затвердить запитувану допомогу Україні в розмірі 60 мільярдів доларів і якщо уряд США не прискорить постачання новітніх озброєнь, то перспективи України щодо її здатності дати відсіч Росії у 2024 році стануть значно похмурішими.

Перспективи переговорів про припинення війни у 2024 році є малоймовірними, і жодна зі сторін не зможе досягти вирішальної перемоги. Кремль чітко дав зрозуміти, що не зацікавлений у переговорах, які не призведуть до капітуляції України, в тому числі до остаточної втрати чотирьох територій, незаконно анексованих Росією у 2022 році. Заявленою метою Росії залишається так звана «денацифікація» – російський жаргон для зміни режиму – і демілітаризація України. Жоден український лідер ніколи не погодиться на такі умови. Путін чекає на результати цьогорічних виборів у США і сподівається, що наступний президент США відмовиться від підтримки України і повернеться до звичних відносин з Росією. У такому разі здатність України вижити як незалежної, суверенної держави буде під питанням, з усіма наслідками для безпеки Європи та за її межами.

Подобається нам це чи ні, але ми зараз перебуваємо у стані Другої світової війни

Джо Инге Беккевольд, старший науковий співробітник з питань Китаю при Норвезькому інституті оборонних досліджень

*Зруйнований міст, забитий льодом і снігом, в селі Богородичне, 27 січня 2024 року.
РОМАН ПИЛИПЕЙ/AFP VIA GETTY IMAGES*

Коли російські війська перетнули кордон України в лютому 2022 року, відразу стало зрозуміло, що вторгнення прискорить геополітичний розкол між Сполученими Штатами та їхніми союзниками з одного боку і новою китайсько-російською віссю з іншого. У 2024 році ми значно ближчі до біполярного глобального поділу, що нагадує холодну війну, ніж це було ще два роки тому.

З одного боку, війна сприяла китайсько-російським обіймам, посиливши вплив Пекіна на Москву. Значною мірою ізолювана від Заходу в результаті війни, Москва тепер все більше залежить від Китаю як від ринку для експорту нафти й газу, як від постачальника широкого спектру споживчих товарів і як від партнера в розробці нових технологій. Підтримка Пекіном військових зусиль Росії також поглибила розбіжності між Китаєм та Європою. Про це свідчить неприйняття Європою так званого мирного плану Китаю для України, значна втрата Пекіном впливу в Центральній і Східній Європі (гучний діалог у форматі «16+1» практично припинився), а також включення Китаю до останньої Стратегічної концепції НАТО.

Довоєнна залежність Європи від російських енергоносіїв була тим вразливим моментом, якого Захід зараз хоче уникнути у відносинах з Китаєм. Вашингтон і Брюссель вживають заходів, щоб зменшити ризики своїх тісних економічних зв'язків з Китаєм; Пекін, зі свого боку, збільшує власну самодостатність. Нарешті, російська агресія посилила трансатлантичну єдність, спонукала європейських членів НАТО збільшити свої оборонні бюджети, підштовхнула Фінляндію і Швецію в обійми НАТО і змусила США знову посилити свою військову присутність в Європі.

Тим не менше, нинішня ситуація відрізняється від початкового періоду холодної війни. Сьогодні китайсько-російське партнерство спирається на міцніший геополітичний фундамент, ніж китайсько-радянське. У той же час, трансатлантична єдність, створена нападом Росії на Україну, є крихкою. Деякі європейські держави зволікають з витратами на оборону, відкладають вступ Швеції до НАТО, виступають за автономію від Сполучених Штатів або не погоджуються із зусиллями, спрямованими на зменшення ризиків з боку Китаю. Кожен випадок сам по собі може не становити загрози єдності Заходу, але в сукупності вони мають значення. Однак найбільш помітною і важливою ознакою розколу Заходу є те, що колишній президент США Дональд Трамп під час своєї президентської кампанії поставив під сумнів роль НАТО і гарантії безпеки США своїм партнерам по альянсу.

*Президент України Володимир Зеленський тисне руку канцлеру Німеччини Олафу Шольцу під час прес-конференції з президентом Франції Еммануелем Макроном у Парижі 8 лютого 2023 року.
SARA MEYSSONNIER/AFP VIA GETTY IMAGES*

Таким чином, війна Росії викрила зростаючу крихкість західного блоку. Європа все ще страждає від своїх мрій та ілюзій часів холодної війни. Звиклі до трьох десятиліть миру і глобалізації, багато європейських політиків, схоже, не бажають зіткнутися з реаліями війни, незалежно від того, чи відбувається вона у формі триваючого російського вторгнення, чи набуває форми нової холодної війни. Російська агресія також привертає увагу до зростання націоналізму, популізму й поляризації у Сполучених Штатах і низці європейських країн. Під час холодної війни між США і Радянським Союзом Вашингтон міг використовувати розбіжності між Пекіном і Москвою, тоді як сьогодні Пекін і Москва мають сильнішу позицію, щоб використовувати розбіжності всередині західного блоку.

Чи може Європа впоратися сама?

Крісті Райк, заступниця директора Міжнародного центру оборони і безпеки в Естонії

Якщо Грузія у 2008 році і Крим у 2014 році були тривожними дзвінками, що нагадали Заходу про агресивні великодержавні амбіції Росії, то повномасштабне вторгнення в Україну у 2022 році стало електричним струмом для європейської оборони, що постійно занепадала. Навчало цього було недостатньо, ймовірний кандидат у президенти від Республіканської партії Дональд Трамп тепер відкрито запросив Росію напасти на європейських членів НАТО.

Зараз, коли Україна вступає в третій рік масованої наземної, морської, повітряної та інформаційної війни, існує реальна загроза того, що Росія візьме гору на полі бою. Американська військова допомога Україні вже скоротилася до мінімуму, а перспектива перемоги Трампа на виборах у листопаді означає, що європейські лідери стикаються з найсерйознішим стратегічним викликом для свого континенту за останні кілька поколінь. Якщо Європа не витримає цього випробування, Москва надихнеться й піде далі у відновленні своєї сфери впливу та підриві свого головного ворога, яким вона чітко назвала НАТО.

Європейські лідери відкрито визнають необхідність підготовки до того, що Європа буде покинута Сполученими Штатами, але гучні слова президента Франції Еммануеля Макрона й канцлера Німеччини Олафа Шольца ще не підкріплені справами. Реальні кроки, які Європа зробила для збільшення витрат на оборону, збільшення виробництва

озброєнь та допомоги Україні у перемозі у війні, є недостатніми. Західні дебати щодо Росії продовжують сигналізувати про брак стратегічної ясності та рішучості. Поразки Росії бояться так сильно, що багато хто на Заході хотів би, щоб було і так, і так: Росія не повинна перемогти, як і Україна.

Для Росії такі коливання є запрошенням продовжувати боротьбу до перемоги. Як ми вже неодноразово чули, президент Росії Володимир Путін вважає, що час на його боці.

І Сполучені Штати, і Європа мають багато чого на кону. Поразка України, ймовірно, завдасть більшої шкоди авторитету Вашингтона у світі, ніж вихід США з Афганістану. Це означатиме програш у конфлікті, який можна було виграти, але Вашингтон не вирішив або не наважився виграти.

2024 рік є критично важливим для того, щоб довести Путіну, що він помиляється, і прокласти шлях до перемоги України. Згідно з розрахунками Міністерства оборони Естонії, західним країнам потрібно буде інвестувати лише 0,25 відсотка свого ВВП у військову допомогу Україні, щоб вона могла продовжувати оборонятися у 2024 році та підготуватися до нового контрнаступу у 2025 році. Ці інвестиції мали б вирішальне значення для зміни розрахунків Росії не лише щодо України, але й щодо європейської архітектури безпеки в цілому. Довгострокові зобов'язання Заходу змусили б Кремль зробити висновок, що він не може досягти своїх цілей в Україні, ведучи війну. Це також дасть зрозуміти, що Європа віддана своєму захисту – і що Росія не має жодних шансів досягти чогось, нападаючи на своїх сусідів.

У перспективі після 2024 року Україна може виграти війну, якщо Захід посилить підтримку і зробить ціну війни нестерпною для Росії. Москва може перемогти, якщо Захід не зможе мобілізувати необхідні ресурси і, що важливіше, волю.

Якщо Росія переможе в Україні, є шанс, що це нарешті стане тим ефективним шоком, який змусить Європу і Сполучені Штати серйозно поставитися до зупинки російської експансії. Я б волів уникнути цього випробування.

*Інструктор норвезької Національної гвардії стрибає над українським солдатом під час навчань в Тронхеймі, Норвегія, 25 серпня 2023 року.
JONATHAN NACKSTRAND/AFP VIA GETTY IMAGES*

Час розкрити блеф Путіна

Андерс Фог Расмуссен, засновник Альянсу демократій і колишній Генеральний секретар НАТО

Після двох років війни в західних дебатах з'явився не-

безпечний наратив: Конфлікт зайшов у глухий кут, а Україна близька до межі того, чого може досягти на полі бою. Така оцінка є хибною – засоби для перемоги України залишаються в руках Заходу. Але лідери Європи та Сполучених Штатів повинні проявити політичну мужність.

Перемога України ґрунтується на двох принципах: по-перше, забезпечення України всім необхідним для перемоги над Росією на полі бою; по-друге, життєздатний план розбудови безпечної і процвітаючої України після війни.

Західні лідери занадто довго зволікали з наданням українським військам того, що їм потрібно для перемоги. Три-чотири тижні затримка з наданням танків і бронетехніки дозволила Росії окопатися та зміцнити свою оборону, що значно ускладнило Україні відвоювання своєї території. Аналогічно, нездатність підготувати західну оборонну промисловість до тривалої війни означає, що Росія, якій допомагають збідніла Північна Корея та Іран, що перебуває під жорсткими санкціями, зараз переважає об'єднану міць демократичного світу. Це недобросовісно.

Захід повинен перевести свою промисловість на військові рейки, щоб дати зрозуміти президенту Росії Володимиру Путіну, що його стратегія перемоги Захід провалиться.

2024 рік також має стати роком, коли прихильники України викладуть чіткий план майбутнього країни. Він має базуватися на трьох китах: довгострокові гарантії безпеки, вступ до Європейського Союзу та членство в НАТО. У зв'язку з цим президент України Володимир Зеленський попросив мене минулого місяця стати співголовою нової робочої групи з розробки пропозицій щодо безпеки та євроатлантичної інтеграції України.

Щодо гарантії безпеки, то тут вже досягнуто значного прогресу. Минулого літа у Вільнюсі, Литва, країни G-7 погодилися працювати над низкою двосторонніх домовленостей з Україною у сфері безпеки. Сьогодні понад 30 країн ведуть переговори з українським урядом; Британія завершила першу угоду з безпеки в січні, а минулого тижня до них приєдналися Німеччина і Франція.

Перспектива членства в ЄС створює основу для відновлення України після війни і може забезпечити додаткові гарантії безпеки через пакт про взаємну оборону блоку. Але, зрештою, членство в НАТО залишається єдиним надійним способом гарантувати довгострокову безпеку України. Щодо цього в західних столицях все ще спостерігається надто велика нерішучість.

Лідери НАТО мають усвідомити, що якщо Україна знову залишиться в залі очікування, це лише сприятиме подальшому конфлікту й нестабільності. Як визнали Швеція і Фінляндія – і як чітко продемонстрували вторгнення Росії в Україну з 2014 року – сірі зони є небезпечними зонами, коли йдеться про Росію. На цьогорічному саміті НАТО у Вашингтоні лідери мають розкрити блеф Путіна й запросити Україну приєднатися до альянсу. Членство не станеться за одну ніч, але це буде недвозначним сигналом Путіну, що він не може зупинити процес і що його війна є марною. Таким чином, запрошення України до членства може допомогти прокласти шлях до миру.

Санкціям потрібен час, щоб запрацювати

Агата Демаріс, оглядач Foreign Policy та старший науковий співробітник Європейської ради з міжнародних відносин

Чого ми навчилися за два роки західних фінансово-економічних санкцій проти Росії? Три теми визначатимуть шлях вперед. По-перше, Москва виграє інформаційну війну проти санкцій, оскільки переважає наратив про те, що

ці заходи є неефективними. Сперечатися з цим важко: Кремль і його прихильники добре попрацювали над тим, щоб залякати будь-кого, хто наважиться висвітлити успіхи санкцій. (Справжнє питання: Якщо санкції справді марні, чому Кремль так наполегливо намагається їх дискредитувати?)

*Зруйнований російський танк стоїть на засніженому пшеничному полі в Харківській області 22 лютого 2023 року.
ANATOLII STEPANOV/AFP VIA GETTY IMAGES*

Не допомагає і те, що західні публічні дебати, схоже, перекошені в бік невдач санкцій. Газетні заголовки зазвичай зосереджуються на схемах обходу, які підтримують зусилля Росії, спрямовані на те, щоб заволодіти напівпровідниками. Контрабанда, безумовно, існує, але реальність набагато складніша, ніж можна припустити з кричущих заголовків. Загальна картина така: російський імпортер першокласних технологій впав приблизно на 40 відсотків порівняно з довоєнним рівнем – і це в той час, коли потреби Росії у високих технологіях, ймовірно, ніколи не були такими високими. Проте цього недостатньо, щоб зупинити московську військову машину, і потрібно зробити більше для посилення експортного контролю. Але 40-відсоткове скорочення залишається значним, хоча й невимовним, успіхом санкцій.

По-друге, вплив санкцій на російський бізнес стає все більш помітним, особливо в секторах, позбавлених західного обладнання та ноу-хау, таких як аерокосмічна та енергетична галузі. Зіткнувшись з поступовим зносом обладнання й відсутністю доступу до американських та європейських технологій, російські компанії стикаються зі зростаючим головним болем у сфері технічного обслуговування. Сибірська авіакомпанія S7 була змушена приземлити свої літаки Airbus і скоротити кількість персоналу в січні через відсутність доступу до запчастин для двигунів. Того ж місяця «Лукойл», найбільший російський нафтопереробник, був змушений зупинити крекінг-установку після того, як зламався компресор західного виробництва. У 2024 році, ймовірно, з'явиться ще більше таких історій, які ілюструють той важливий факт, що санкції – це марафон, а не спринт. Їхній сукупний вплив буде високим і підкреслить той факт, що, незважаючи на гучні заяви про безмежну китайсько-російську дружбу, китайське обладнання не може повністю задовольнити російські потреби у високих технологіях. Принаймні, не на цьому етапі.

По-третє, західні дебати про майбутнє російських золотовалютних резервів залишатимуться гарячими, домінуючи в дискусіях між союзниками-одномудцями. З од-

ного боку, Сполучені Штати й Великобританія наполягають на тому, щоб західні країни заарештували валютні активи Росії і передали їх Україні. Їхній аргумент – моральний: Агресор повинен заплатити. З іншого боку, деякі країни Європейського Союзу, зокрема Бельгія, Франція та Німеччина, виступають проти цього плану, стверджуючи, що він підірве довіру до західної фінансової інфраструктури та валют. Європейський центральний банк (і, що більш інтригуюче, Міжнародний валютний фонд) приєднався до цього обережного табору. Оскільки більшість іммобілізованих активів Росії знаходяться в Бельгії, нічого не може статися без участі країн ЄС. Проте Брюссель, Париж і Берлін, швидше за все, не зрушать з місця, особливо з огляду на те, що трансатлантичні відносини переходять у вичікувальний режим напередодні президентських виборів у США, які відбудуться в листопаді. Як наслідок, конфіскація російських резервів у 2024 році виглядає малоімовірною. З огляду на потенційні непередбачувані наслідки такого кроку, це не може бути погоною новиною.

*Український військовослужбовець несе розвідувальний безпілотник «Лелека» після того, як він приземлився в Донецькій області 27 червня 2023 року.
ГЕНЯ САВІЛОВ/AFP VIA GETTY IMAGES*

Як Україна може допомогти собі сама

Франц-Штефан Гаді, старший науковий співробітник-консультант Міжнародного інституту стратегічних досліджень

Щоб зменшити свою залежність від західних поставок озброєнь, Україна все більше зосереджується на виробництві власної зброї. Результати очевидні, наприклад, у Чорному морі, де морські безпілотники, розроблені й вироблені в Україні, знищили російський флот, і в самій Росії, де різко зросла кількість повідомлень про вибухи на об'єктах оборонної промисловості та інфраструктури, таких як нафтопереробні заводи й паливні склади. Хоча Київ рідко коментує ці атаки, широко поширена думка, що вони здійснюються саме українськими безпілотниками.

Ці успіхи України важливі, але для того, щоб переломити хід війни, потрібна вирішальна перевага у вогневій потужності на полі бою, головним чином, в артилерійських боеприпасах та ударних безпілотниках. Це, своєю чергою, вимагатиме значного збільшення військового виробництва не лише в Європі та США, але й в самій Україні. Виклик для Києва є суттєвим: До російського вторгнення 2022 року українські оборонні компанії спеціалізувалися на виробництві обладнання радянських часів і намагалися задовольнити потреби українських вій-

ськових у сучасному озброєнні. Саме тому в оборонному бюджеті України на 2024 рік більшість коштів – близько 6,8 мільярда доларів – все ще виділяється на закупівлю іноземного обладнання.

У той час як Україна намагається переоснастити й розширити свою оборонну промисловість в умовах воєнного часу, вона отримує допомогу від західних урядів, оборонних компаній та приватних ініціатив. Наприклад, німецька компанія Rheinmetall, має намір розпочати виробництво бронетехніки в Україні вже цього року. Київський Альянс оборонних підприємств залучив понад 60 компаній, в тому числі десятки іноземних фірм, для сприяння інвестиціям в український оборонний сектор і локалізації виробництва. Цього місяця компанія Baykar, турецький виробник безпілотної авіації Bayraktar, оголосила про початок будівництва заводу з виробництва безпілотної авіації в Україні.

Існує значний інтерес Заходу до оборонного сектору України, зокрема, до вітчизняних безпілотної технологій. Але російські атаки все ще стримують багатьох американських і європейських оборонних підприємств від інвестицій в країну, оскільки одна російська ракета або безпілотної авіації може звести нанівець багатомільйонні інвестиції. Українці намагаються обійти цей ризик, розподіляючи виробництво на менших, розосереджених об'єктах, які російській розвідці важче виявити й колективно знищити.

Україна також перетворюється на лабораторію нових способів розробки й виробництва зброї. Без особливого державного керівництва приватний сектор та громадські ініціативи створили децентралізовану інноваційну екосистему для співпраці над системами радіоелектронної боротьби, кібербезпеки, ударними й військово-морськими безпілотної авіації, боєприпасами, що блукають, технологіями управління боєм і багатьом іншим. Київ створив координаційні платформи, які згенерували сотні проектних заявок на основі цих ініціатив, що, своєю чергою, призвело до укладання десятків оборонних контрактів. Міністерство оборони України також реформувало та прискорило процес сертифікації, а нове озброєння безпосередньо випробовується на полі бою. Проблема полягає не в тому, як впроваджувати інновації, а в тому, як розширити виробництво, враховуючи дефіцит кваліфікованої робочої сили, вузькі місця в ланцюгах поставок, корупцію та російські атаки.

Одним з можливих шляхів є розширення військово-промислової бази України на території НАТО за допомогою спільних підприємств із західними компаніями під гарантії спеціального інвестиційного фонду. Це не лише забезпечить Україні стабільне постачання озброєнь стандарту НАТО, не залежне від політичних примх Заходу, але й надіше потужний сигнал Москві, що вона може не встигнути – і що мілітаризація Заходу може бути не на її боці.

В якому напрямку рухатиметься війна?

Це залежить від нас.

Девід Петреус, голова Глобального інституту KKR, колишній директор ЦРУ і генерал армії США у відставці

Будь-яка відповідь на питання про майбутнє війни Росії в Україні має починатися з цього: Це залежить. Тому що хід війни, дійсно, буде залежати від низки критичних подій.

Насамперед, це рівень допомоги, на який нарешті погодиться Конгрес США. Це надзвичайно важливо, оскільки Вашингтон надав майже стільки ж військової допомоги, скільки вся Європа разом узята. Більше того, рішення США про постачання певних видів озброєнь, таких як західні танки й літаки, часто ставали прикладом для інших країн.

Українські солдати дивляться на зоряне небо під час нічних навчань в Донецькій області 17 серпня 2023 року. LIBKOS/AP

Не менш важливим – враховуючи, що Європа надала Україні вдвічі більше допомоги, ніж Сполучені Штати, якщо враховувати невійськову допомогу – буде рівень підтримки з боку Європейського Союзу та його членів, а також інших західних країн.

Також критично важливими будуть зусилля під проводом США щодо посилення санкцій та експортного контролю щодо Росії і перекриття схем їхнього обходу. Незважаючи на значні успіхи, схеми обходу санкцій продовжують розвиватися, і це потребує постійної уваги.

В рамках допомоги у сфері безпеки особливо важливими будуть кілька пунктів. У найближчій перспективі це системи, які дозволять Україні ідентифікувати, відстежувати і знищувати безпілотної авіації, ракети, реактивні снаряди й літаки, що наближаються. Критичні потреби України також включають високоточні ракети більшої дальності, західні літаки, артилерійські боєприпаси і додаткові касетні боєприпаси, які виявилися особливо важливими для захисту від російських атак.

Зрозуміло, що хід війни також значною мірою залежатиме від рішучості України і Росії – та їхньої здатності набирати, тренувати, оснащувати й використовувати додаткові сили та засоби. Хоча президент Росії Володимир Путін, здається, контролює ситуацію, не слід вважати, що російський народ продовжуватиме підтримувати його війну в той час, як зростають величезні втрати та погіршується якість життя.

Багато залежить і від здатності кожної зі сторін вдосконалювати нові безпілотної засоби, як-от вражаючі морські безпілотної авіації, розгорнуті Україною, щоб змусити Росію вивести більшу частину вцілілого Чорноморського флоту з Севастополя, Крим, де він базувався протягом більше двох століть. Фактично, кампанія України в західній частині Чорного моря з використанням морських безпілотної авіації і ракет значною мірою витіснила російські військові кораблі й дозволила Україні відновити широкомасштабний експорт зерна, який є критично важливим для Єгипту та інших країн.

Величезний вплив також мало б надання Україні майже 300 мільярдів доларів російських резервів, які зараз заморожені в західних країнах. Ця давно назріла ініціатива також надіслала б дуже важливий сигнал Кремлю про здатність України відшкодувати збитки, завдані Росією, і розбудовувати власний військово-промисловий комплекс.

Нарешті, хід війни залежатиме від здатності кожної зі сторін вчитися й адаптуватися до змін на полі бою, розробляти, виробляти і застосовувати нові системи озброєнь та інші технології, а також удосконалювати навички лідерів, штабів, окремих солдатів і підрозділів.

Цей рік обіцяє бути ще одним дуже складним для збройних сил обох країн як на полі бою, так і в тилу. Через два роки після початку війни ще не видно жодних ознак її завершення.

Українські солдати їдуть на бронемашині на передовій біля Бахмута, 13 серпня 2023 року. LIBKOS/AP

Розбіжності на Заході вирішуватимуть, що буде далі

К. Раджа Мохан, оглядач Foreign Policy і запрошений професор Національного університету Сінгапуру

Відсутність вирішальних військових перемог України у 2023 році призвела до глибоких розбіжностей на Заході. Ці розбіжності можуть бути неочікуваними, але вони не є несподіваними. Усі великі війни мають потужний вплив на внутрішню політику країн-учасниць; військові невдачі часто можуть загострювати внутрішні політичні кризи. Єдність Європи та Заходу, викликана російським вторгненням у лютому 2022 року, зараз поступилася місцем серйозним розбіжностям щодо основних питань, пов'язаних з веденням війни та умовами миру.

Ці розбіжності є гострими всередині американського політичного класу, між Сполученими Штатами та їхніми європейськими союзниками, між Західною та Східною Європою, а також всередині Центральної Європи. Україна, яка заплатила величезну ціну, захищаючись від російського вторгнення, також не застрахована від розбіжностей щодо ведення війни. Всі ці відкриті розбіжності контрастують з очевидною єдністю в Росії, де президент Володимир Путін зміцнив свою позицію після приголомшливого заклоту армії найманців Вагнера і походу на Москву в червні минулого року.

2024 рік стане перевіркою здатності всіх сторін зберігати внутрішню згуртованість на тлі стрімкого зростання витрат на війну. Хоча авторитарна система може допомогти Росії придушити власні внутрішні розбіжності, важко повірити, що величезні економічні та людські витрати на війну, яку обрав Путін, не матимуть жодних політичних наслідків. Проте наразі питання полягає в тому, чи може Захід запобігти перетворенню численних ліній розлому в українській політиці на розкол. На перший погляд, величезна економічна перевага Заходу над Росією повинна легко дозволити Україні перемогти у тривалій війні з Москвою. За-

хід повільно реагує на цей імператив, і 2024 рік може показати нам, чи зможе Захід розробити стратегію допомоги й постачання Києву, щоб утримати нинішню лінію зіткнення з російськими військами в короткостроковій перспективі і здобути перемогу над Путіним у війні, яка, ймовірно, триватиме довше, ніж багато хто очікував, коли вона лише починалася.

Війна в Україні відкриває перед Європою два різні шляхи. Перший – це швидке стратегічне ослаблення континенту по відношенню до Сполучених Штатів та Азії внаслідок постійного небажання Європи захищати себе. Інший – це шлях геополітичного омолодження шляхом зміцнення своєї обороноздатності, вироблення більш стратегічного бачення своєї ролі у світі і, таким чином, збереження впливу на формування довгострокового балансу сил в Євразії. Якщо Європа буде готова серйозно зайнятися питаннями безпеки, їй буде легше утримати американців і переконати майбутній російський режим відмовитися від територіального експансіонізму на користь гарантій безпеки й регіонального порядку, в якому Москва зможе відігравати легітимну роль. Або ж європейцям слід очікувати, що майбутній президент США визначить перспективи їхнього континенту в ході прямих переговорів з Москвою – і, якщо вже на те пішло, з Пекіном – про перспективи їхнього континенту.

Анжела Стент – позаитатний старший науковий співробітник Інституту Брукінгса, авторка книги «Світ Путіна. Росія та її лідер очима Заходу» *Твіттер: @AngelaStent*

Джо Інге Беккевольд – старший науковий співробітник з питань Китаю в Норвезькому інституті оборонних досліджень, колишній норвезький дипломат.

Крісті Райк – заступник директора Міжнародного центру оборони і безпеки в Таллінні, Естонія. *Твіттер: @KristiRaik*

Андерс Фог Расмуссен – засновник Альянсу демократій, голова Rasmussen Global, колишній генеральний секретар НАТО. *Твіттер: @AndersFoghR*

Агата Демаріс – оглядач Foreign Policy, старший науковий співробітник з питань геоекономіки в Європейській раді з міжнародних відносин, автор книги «Зворотна реакція: Як санкції змінюють світ всупереч інтересам США». *Twitter: @AgatheDemarais*

Франц-Штефан Гаді – старший науковий співробітник-консультант з питань кібернетичної могутності та майбутніх конфліктів у Міжнародному інституті стратегічних досліджень та ад'юнкт-старший науковий співробітник з питань оборони в Центрі за нову американську безпеку. *Твіттер: @hoanssolo*

Девід Петреус – голова Глобального інституту ККР, чотирирічковий генерал армії США у відставці, колишній директор ЦРУ.

С. Раджа Мохан – оглядач Foreign Policy, запрошений професор Інституту південноазійських досліджень Національного університету Сінгапуру, колишній член Консультативної ради з національної безпеки Індії. *Твіттер: @MohanCRaja*

Стефан Тейл – заступник редактора Foreign Policy.

Foreign Policy
19 лютого 2024 року

Переклад Вікторії О. РОМАНЧУК